

DATUM

2013-08-15

DNR

2013/1257-15

KONTAKTPERSON

Helena Ulfsparre

VD Stab

08-737 22 42

Stockholms Stadshus AB

Jennie Landegren

105 35 Stockholm

Remiss 2013/1257

Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050

Syftet med färdplanen är för att ta fram ett handlingsprogram som bidrar till att Stockholm Stads kan vara fossilbränslefri år 2050. Familjebostäder anser att färdplanen väl beskriver de ämnesområden som är centrala för att infria visionen om ett fossilbränslefritt Stockholm år 2050. Familjebostäder lämnar härmed sitt yttrande på relevanta delar.

Sammanfattning

Familjebostäders målsättning är att bidra till en långsiktig hållbar utveckling genom en miljömässig och kostnadseffektiv nyproduktion och fastighetsförvaltning. Familjebostäders samlade bedömning är att färdplanen ger goda förutsättningar för att arbeta långsiktigt med dessa frågor, men har ett antal kommentarer i syfte att säkerställa att Stockholms stad når färdplanens ambitiösa målsättning om ett fossilbränslefritt Stockholm 2050.

Energifrågorna utgör en väsentlig del av Familjebostäders miljöarbete, både avseende energieffektivisering och energiproduktion. Därför anser Familjebostäder att färdplanen bör förtydligas avseende vilka energislag som framtida uppvärmningsbehov bedöms utgöras av för att nå målen.

Färdplanen lyfter fram en övergång från fossila plaster till bioplaster som en del i arbetet med att försörja fjärrvärmeproduktionen med ett fossilfritt bränsle. Familjebostäder anser dock att denna del bör utvecklas då en stor del av avfallet i dagsläget importeras och därmed inte berörs av nationella eller lokala miljökrav.

Energikrav på nyproduktion utöver gällande lagstiftning anser Familjebostäder är bra, men vill poängtera att en systematisk metod för utvärdering är nödvändig för att utvärdera hur väl kraven uppfylls. Även en konsekvens vid avvikelser från ställda krav bör definieras.

AB FAMILJEBOSTÄDER

Hammarby Fabriksväg 67, Box 92100, 120 07 Stockholm
E-post helena.ulfsparre@familjebostader.com
Org nr 556035-0067, www.familjebostader.com

I färdplanen anges olika energiprestandanivåer för nyproduktion. Familjebostäder rekommenderar att begreppet köpt energi ersätts med begreppet energibehov. Den bedömda energibesparingspotentialen för befintligt bestånd anser Familjebostäder är något för högt satt utifrån de energibesparingar och åtgärder som redan är genomförda. Avseende de byggnader som inte omfattats av redan genomförda åtgärder har de en bättre energiprestanda i utgångsläget och därmed även en lägre besparingspotential.

Avslutningsvis anser Familjebostäder att det bör utvecklas hur transporter med elbilar kommer kunna bidra till minskade utsläpp av växthusgaser.

Bakgrund

Vid FN:s klimatkonferens i Cancun år 2010 åtog sig alla industriländer att ta fram nationella långsiktiga strategier för att åstadkomma låga växthusgasutsläpp. Europeiska kommissionen presenterade 2011 ett meddelande om en färdplan för EU för en konkurrenskraftig och resurssnål ekonomi till 2050 med låga växthusgasutsläpp. Färdplanen beskriver en utsläppsbanan som minskar unionens växthusgasutsläpp med 80 procent till 2050.

Regeringen gav 2011 Naturvårdsverket i uppdrag att lämna ett underlag till en svensk färdplan för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Naturvårdsverket redovisade 2012 rapport från arbetet med uppdraget.

Stockholm Stads har beslutat om att staden ska vara fossilbränslefri år 2050. Miljöförvaltningen fick 2012 ett uppdrag att ta fram en färdplan som visar hur målet ska uppnås. Färdplanen är framtagen med anknytning till övriga styrdokument för Stockholm stad.

Familjebostäders synpunkter

Nedan presenteras Familjebostäders synpunkter avseende relevanta delar, utifrån färdplanens disposition.

4 Färdplan 2050

4.2 Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader

Förutsatt att energiförsörjningen till byggnader blir fossilbränslefri, kan det framstå att som om det inte skulle spela någon roll om hur mycket energi bebyggelsen har behov av. Men i och med att efterfrågan på biobränsle ökar i hela världen kan det uppstå brist och därmed även höga priser. Av dessa anledningar är det angeläget att energianvändningen i byggnader är låg. Det kan till och med vara en förutsättning för att målet om en fossilbränslefri stad ska kunna uppnås.

Familjebostäders synpunkter:

Familjebostäder delar uppfattningen att en förutsättning för att nå målet om en fossilbränslefri stad ligger i att energianvändningen i byggnader är låga. Däremot anser Familjebostäder att en ytterligare förutsättning ligger i att definiera vilken

slag av energianvändning som avses för att nå målet om fossilbränslefri stad. Det bör framgå i färdplanen både för nybyggnation och befintlig bebyggelse hur stor andel av uppvärmningsbehovet (värme och varmvatten) som bedöms utgöras av fjärrvärme och el.

5 Energi till värme, komfortkyla och varmvatten

5.1.1 Restprodukter i Fortums produktionsanläggningar

Avfall och returbränslen utgörs av en hel del plaster. Dessa plaster ger väsentligt bidrag till de fossila utsläppen av växthusgaser.en utredning behöver studera möjligheterna att i högre utsträckning övergå till bioplaster som alternativ till de fossila plasterna inom de olika användningsområdena som finns för plaster i Stockholm.

Familjebostäders synpunkter:

Familjebostäder delar uppfattningen att plaster i produktionsanläggningar för fjärrvärme bidrar till stor del till de fossila utsläppen. För att minska andelen fossila utsläpp från plaster anges bland annat möjligheten att övergå till bioplaster. Eftersom en del av avfallet importerats kräver detta resonemang att krav på källsortering och tillgång till plaster baserade på förnyelsebara råvaror ställs på den marknad varifrån avfallet kommer.

6 Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader

6.1 Nybyggnation

I färdplanen föreslås att kraven avseende energianvändningen skärps till 2025 samt till år 2038 både på mark anvisad av staden och BBR.

Familjebostäders synpunkter:

Färdplanens genomförande bygger till stor del på de energikrav som ställs på nyproduktion. Familjebostäder anser att det bör införas en standardiserad metod för energiuppföljning av fastigheter på mark anvisad av Stockholm stad. En systematisk utvärdering av energiprestanda i nyproduktion krävs för att följa upp hur faktiskt utfall överensstämmer med ställda krav. Kopplat till detta bör det även tas fram förslag på konsekvenser för de fall då kraven avseende energiprestanda inte uppnås.

6.1.1 Ny bebyggelse, på av staden anvisad mark

Om en total halvering av energianvändningen per areaenhet ska ske i bebyggelsen behöver en ny bebyggelse, på av staden anvisad mark, ha en energianvändning för värme, varmvatten och fastighetselektricitet enligt:

- 55 kWh/kvm och år 2012-2024
- 42 kWh/kvm och år (köpt energi) 2025-2037
- 30 kWh/kvm och år (köpt energi) 2038-2050

Familjebostäders synpunkter:

Familjebostäder anser att energimålen ska anges som mål för bebyggelsens energibehov och att uttrycket "köpt energi" tas bort från angivna målnivåer. Skälet är att energimålen i färdplanen bör stärka kravet på energieffektivitet. Familjebostäder anser att mål för enbart "köpt energi" och att egenproducerad energi inte ska inräknas i målet för energianvändning riskerar att leda till sämre energieffektivitet. Att begränsa byggnadernas totala energibehov är en framgångsfaktor för planens genomförande. Detta resonemang återfinns även i planens avsnitt 4.2, "Men i och med att efterfrågan på biobränsle ökar i hela världen kan det uppstå brist och därmed även höga priser. Av dessa anledningar är det angeläget att energianvändningen i byggnader är låg."

6.3 Scenarier

I färdplanen har två scenarier tagits fram:

Scenario 1. Befintlig bebyggelse i staden energieffektiviseras avseende värme och varmvatten med i snitt drygt 30%.

Scenario 2. Befintlig bebyggelse energieffektiviseras avseende värme och varmvatten, med snitt 50%.

Familjebostäders synpunkter:

Familjebostäder ställer sig tveksamma till att befintlig bebyggelse kan uppnå en ytterligare energibesparing om 30%-50% till år 2050, jämfört med 2010. Främsta skälet är att stora ombyggnads- och energiåtgärder redan genomförts inom Familjebostäders befintliga bebyggelse. För Familjebostäder avser det bolagets bestånd från 1940-1975. Ytterligare stora besparingar kan därför vara svåra att nå. Det senast producerade beståndet, 1975-2010, kommer förvisso att behöva renoveras innan 2050. Dessa fastigheter har dock inte samma besparingspotential som dagens äldre bestånd då dessa fastigheter har en betydligt bättre energiprestanda.

8 Transporter

I följande avsnitt redovisas hur vägtransportsektorn i Stockholm kan bli fossilbränslefri....

Det som framförallt kan minska utsläppen är:

- Överflyttning av personer från bil till kollektiva färdmedel
- Minskat behov av resande samt överflyttning från bil till gång och cykel
- Effektivare godtransporter
- Effektivare miljöfordon och byte till biodrivmedel och elbilar.

8.1 Alternativa scenarier

8.1.1. Byte till energieffektiva miljöfordon

Det finns en stor potential att tekniskt minska växthusgasutsläppen genom att byta ut fordonen till energieffektivare sådana och byta till klimateffektiva bränslen

eller el. Här har antagits att fordon kan energieffektiviseras så att de i genomsnitt drar hälften så mycket energi som idag samt att alla fordonen drivs med el eller förnybara drivmedel.

Familjebostäders synpunkter:

Familjebostäder delar uppfattningen att transportersektorn har stor besparingspotential, vilket kommer kunna bidra till minskat utsläpp av växthusgaser. Det är väsentligt att finna lämpliga åtgärdsprogram för transporter så att transportsektorn kan bidra mer till minskade utsläpp av växthusgaser. Däremot anser inte Familjebostäder att det framgår hur t ex elfordon kan komma att bidra till utsläppsminskning av växthusgaser. Det bör framgå hur el till eldrivna fordon ska produceras för att motverka att ett ökat elbehov för transporter bidrar till att öka utsläppen av växthusgaser.

För att bilens bränsleförbrukning inte ska bidra till utsläpp av växthusgaser krävs det även att elen som driver bilen produceras utan förbränning av fossila bränslen. Utifrån ett systemperspektiv finns en risk för undanträngningseffekter vid ett ökat elbehov i form av att annan elkonsumtion går från grön el till el producerad genom förbränning av fossila bränslen när utbudet av grön el inte räcker till.

Magdalena Bosson
Verkställande direktör